

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2011. október 19.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√ [—]
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	—————
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	—————
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németországi),
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- tagadószó egybeírása,
- az ly- j tévesztése.)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot.

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó részpontszámokat is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1–1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5–0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-val kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

Ha az egyszerű, rövid feladatok összpontszáma egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két magyar történelemre vonatkozó feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén**

Ha *három feladatot oldott meg* a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladattípus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyekben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van három olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 15., 18. vagy 14., 15., 18.).

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nincs három olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a feladatait kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 15., 20.** feladatok megoldását kell értékelni.

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés,**
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség.**

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni.

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A témataartás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentrálnak-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértés**re adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használta a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4-6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2-3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.
--

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.
--

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a **műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők**.

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők feltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik.

Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak **pontszámának is meg kell egyeznie**. (Például: rövid feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben*, a *Szaknyelv alkalmazása* és a *Források használata* szempontokra, illetve hosszú feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* és a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra csak 0 vagy 2 vagy 4 pont adható.)

Ha a javítókulcsban egy művelethez több tartalmi elem kapcsolódik, akkor a köztük lévő szoros összefüggés miatt **bizonyos pontszámok nem adhatók** (például: rövid feladatoknál az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 4 pont, a hosszú feladatoknál a *Források használata* szempontra nem adható 1 és 5 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 6 pont).

Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).

1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).
--

0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.
--

A tartalmi elemeknél szereplő példák (Pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és következtetéseknél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.

1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.

0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.

1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.

0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7-8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.

4-6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.

2-3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl. a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik). A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.

1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.

0 pont akkor adható, ha a válasz vázlatszerű, csupán szavakból áll.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2-3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4-5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám **(2)** segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként **ne kerekítse!**
8. **Számítsa ki a három esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot! Ha ez az összpontszám egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).**

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért pontszámokat!

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. Athén (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

fogalom:	két állítás betűjele:
cserépszavazás / osztrakiszmosz	A, H
népgyűlés	E, F
sztratégosz / hadvezér	B, D
esküdtbírótság / héliaia	C, G

2. Mezőgazdasági technika (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) A szügyhám alkalmazásának köszönhetően az igavonó állat nagyobb erő kifejtésére volt képes. *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*
- b) Az ugaron hagyott föld a pihentetésnek (és az állatok legeltetésének) köszönhetően tápanyagban dúsabbá vált. *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*
- c) a népesség növekedése

3. Honfoglalás kori társadalom (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) kettős fejedelemség
- b) törzs
- c) kalandozások

4. Jezsuita rend (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	igaz	hamis
a) A jezsuita rendet Loyolai Szent Ignác alapította a XV. században.		X
b) A jezsuiták tagadták a pápa egyházfőségét.		X
c) A jezsuiták iskolákat alapítottak, és feladatuknak tekintették a protestáns vallások visszaszorítását.	X	
d) A jezsuiták első templomaikat román stílusban építették.		X

5. Erdély (Összesen 4 pont.)

a) (Elemenként 0,5 pont.)

Terület	A térképmintázat betűjele	A leírás sorszáma
magyar vármegyék	A)	2.
székely székek	C)	3.
szász székek	B)	1.

b) román (oláh, vlach) (1 pont)

6. Amerikai Függetlenségi Nyilatkozat (Összesen 4 pont.)

a) felvilágosodás. (0,5 pont)

b) hatalmi ágak megosztása (0,5 pont)

c) adók növelése; vámok kivetése (pl. cukoradó, teavám); illetékek kivetése (pl. bélyegadó); a gyarmatok kereskedelmének korlátozása; a gyarmatok képviselőitének elutasítása a brit törvényhozásban; a gyarmatok önrendelkezésének korlátozása; nyugati irányú terjeszkedés megtiltása; a gyarmatok bankjegykibocsátásának akadályozása; nagy létszámú katonaság állomásoztatása és beszállásoltatása a gyarmatokon; Boston blokád alá helyezése. *(A felsoroltak közül bármely két válasz elfogadható. Minden hasonló értelmű válasz elfogadható. Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)*

d) Thomas Jefferson (1 pont)

7. Kiegészítés (Összesen 5 pont.)

- a) A, D (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- b) C (1 pont)
- c) Osztrák–Magyar Monarchia (1 pont)
- d) 1867–1918 (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- e) Deák Ferenc (1 pont)

8. Világháborúk (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) 2.
- b) 2.
- c) 1.

9. Két világháború közötti társadalom (Összesen 3 pont.)

- a) nagypolgárság vagy nagytőkések (1 pont)
- b) (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

A)

Földbirtokkal rendelkeztek. vagy Vidéki kúriát tartottak fenn. vagy Vadászatonkat szerveztek. (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)

B)

A forrás szerzőjének apja vadászataira minisztereket is meghívott. (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)

10. 1956 (Összesen 3 pont.)

- a) A, D (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- b) E (1 pont)
- c) Nagy Imre (1 pont)

11. Fekete-Afrika (Összesen 5 pont.)

a) alacsony színvonalú mezőgazdasági technika; gyors népességnövekedés; nagy (agrár)népsűrűség; környezetszennyezés; (A felsoroltak közül bármely két válasz elfogadható. Minden más helyes válasz is elfogadható. Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

b) élelmiszerek (mezőgazdasági termékek); ásványkincsek (nyersanyagok) (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható. Elfogadhatóak továbbá az említett árucsoportokon belüli kategóriák is, pl. nemesfémek, ércek, energiahordozók, gyümölcs, zöldség.) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

c) Dél-afrikai Köztársaság (Dél-Afrika) (1 pont)

d) Gyarmatok voltak. (1 pont)

12. Demográfia (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) a születések számának csökkenése vagy a népesség növekedésének lassulása vagy a természetes szaporodás csökkenése

b) B

c) Az 1980-as években.

d) A

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. Az iszlám vallás

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az iszlám vallás jellemzőit mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a zsidó, keresztény és arab törzsi vallási hagyományok hatása az iszlámra, egyistenhit stb.).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy az iszlám időszámítás kezdete 622, és megállapítja, hogy az iszlám vallás az Arab-félszigeten alakult ki <i>vagy</i> említi Mekka szerepét.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. vallás, egyistenhit (monoteizmus), arab, iszlám, Korán.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy az iszlám vallást Mohamed alapította, és megállapítja, hogy az arab törzsi vallás, valamint a közel-keleti útjai során megismert zsidó és keresztény hagyományok hatással voltak rá.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az iszlám vallás legfontosabb jellemzőit, és feltárja ezek tartalmát, jelentőségét. T Pl. rögzíti a hívőkre vonatkozó öt parancsolatot (Allahban való hit, napi ötszöri ima, alamizsna, böjt, zarándoklat Mekkába), és megállapítja az iszlám vallás valamely fontos jellemzőjét (pl. szigorúan monoteista vallás, az iszlám elnevezés az Allahnak való engedelmességre utal, nincsenek bonyolult hittételei, a papságnak nincs kitüntetett szerepe). T Pl. rögzíti, hogy az iszlám vallás hittételeit a Korán tartalmazza, és megállapítja, hogy ebben számos előírás olvasható a mindennapi életre vonatkozóan (pl. étkezési szokások, társadalmi viszonyok), <i>vagy</i> ismerteti a dzsihád valamely értelmezését, <i>vagy</i> utal valamely politikai következményre (pl. az arab törzsek közti egység, később a síita–szunnita ellentét kialakulása).	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

14. A kubai válság**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó a kubai válság jellegzetességeit mutatja be, és a témára vonatkozó megállapításokat tesz. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (hidegháborús szembenállás, a szovjet-amerikai viszony alakulása).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. T Rögzíti, hogy a válság Kubával és a karibi térséggel kapcsolatos és említi annak időszakát (1962 vagy 1959–1962).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános és a témára vonatkozó fogalmakat, szakkifejezéseket. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit (pl. válság, háború, atomrakéta, hidegháború, blokádn).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le azokból. T Pl. rögzíti, hogy az amerikaiak légifelvételt készítettek egy kubai rakétabázisról, és megállapítja, hogy az állásokat a szovjetek telepítették az Egyesült Államok fenyegetése céljából vagy az Egyesült Államok válaszul tengeri blokádn alá helyezte Kubát.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a karibi válság fontosabb okait, és megvilágítja jellemző összefüggéseit. T Pl. rögzíti a válság kirobbanásának valamely tényezőjét (a kubai forradalom lehetőséget nyújtott a Szovjetunióknak befolyási övezete kiterjesztésére, szovjet-amerikai hatalmi-katonai vetélkedés), és megállapítja, hogy ez az esemény volt a hidegháború legváltóságosabb időszaka (háborús összecsapás, világháború veszélye). T Pl. rögzíti a konfliktus rendezésének valamely összetevőjét (az amerikai elnök katonai válaszlépést helyezett kilátásba, a Szovjetunió meghátrált és kivonta rakétáit, az Egyesült Államok lemondott Kuba lerohanásáról, a szovjet fegyverek kivonását az amerikai rakéták Törökországnból történő kivonásával kapcsolták össze), és megállapítja, hogy a két félnek sikerült a kompromisszummal elkerülnie a fegyveres konfliktust.	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

15. Anjou-kori városfejlődés		<i>(rövid)</i>
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó az Anjou-kori városfejlődés jellegzetességeit mutatja be, és a témára vonatkozó megállapításokat tesz. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (a király és a városok szövetsége), és rávilágít a városfejlődés fontosabb körülményeire (gazdasági, kereskedelmi háttér, jogi szempontok).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. T Megemlíti a téma valamely térbeli vonatkozását, (bányavidékek, Felvidék, Erdély), és rögzíti, hogy az Anjou-kor a XIV. században volt Magyarországon.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános és a témára vonatkozó fogalmakat, szakkifejezéseket. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. kereskedelem, hospes, városi kiváltság, szabad királyi város, mezőváros, bányaváros.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le azokból. T Pl. elemzi a gazdasági viszonyokat ábrázoló térképet (pl. kereskedelmi utak iránya, bányavidékek elhelyezkedése, kereskedelmi cikkek, jelentősebb városok), és megállapítja, hogy a település adottságai (földrajzi fekvés, bányakincsek) befolyásolták fejlődésének lehetőségeit.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a városfejlődést ösztönző fontosabb tényezőket, és megvilágítja a városfejlődés hátterét, körülményeit. T Pl. rögzíti, hogy az Anjou-kori városfejlődésben fontos szerepet játszott a királyi hatalom stabilizálása, illetve a tartományúri hatalom felszámolása, és megállapítja, hogy milyen egyéb tényezők segítettek elő a magyarországi városfejlődést (pl. az uralkodók politikai döntései, a nyugat-európai városfejlődés folyamata, az élénkülő kereskedelmi kapcsolatok). T Pl. rávilágít a városok eltérő jogi helyzetére, vagy hogy fontos volt a város különleges jogi helyzetének kivívása (kiváltságok megszerzése: vásártartás, vámmentesség, árumegállító jog, stb.), és megállapítja, hogy a korszakban több várostípus (szabad királyi város, bányaváros, mezőváros) alakult ki.	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

16. Magyar államalapítás**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó ismerteti István hatalomra kerülésének körülményeit. A válasz lényegre törően mutatja be a hatalomra kerülést elősegítő tényezőket. Az elemzés bemutatja a hatalom megszilárdításának jellemző eszközeit. A vizsgázó a témára vonatkozó tényeket, összefüggéseket, ismerteti.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. T Vácsolja, hogy az államalapítás a Kárpát-medencében történt, és megállapítja, hogy István 997 (vagy 1000/1001) és 1038 között uralkodott.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat, megfelelően alkalmazza a témára vonatkozó szakkifejezéseket. T Használja a következő általános fogalmakat, és a téma szakkifejezéseit: pl. államalapítás, fejedelem, király, koronázás, törvény, házasságpolitika, kereszténység, szeniorátus.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a megadott forrásokban található információkat, és következtetéseket von le azokból. T Pl. rögzíti, hogy az uralkodói házasságok politikai célokat szolgáltak, és megállapítja, hogy István és Gizella házassága német orientációt jelentett. T Pl. rögzíti, hogy István legyőzte Koppányt, és megállapítja, hogy ez a győzelem biztosította be uralmát. T Pl. rögzíti, hogy a vasárnapi templomba járást törvény írta elő, és megállapítja, hogy az egyház és a kereszténység megerősítése fontos szerepet kapott az államalapításban.	0-8 [nem adható: 1 és 5]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az István hatalomra kerülésében szerepet játszó tényezőket, és vácsolja hatalma megszilárdítása érdekében hozott intézkedések hátterét. T Pl. rávilágít, hogy István hatalomra kerülése a hagyományoktól (szeniorátus – a nemzetség legidősebb férfi tagja öröklő a hatalmat) eltérő öröklési rend (primogenitúra – elsőszülöttség elve) alapján történt, és megállapítja, hogy ezt az utat apja, Géza intézkedései alapozták meg, vagy megállapítja, hogy részben emiatt került szembe Koppánnyal. T Pl. utal arra, hogy István ki akarta terjeszteni hatalmát a Kárpát-medence egész területére, és megállapítja, hogy ezért további harcokat kellett vívnia, vagy az ellenfelek (Gyula, Ajtony) legyőzése feltétele volt hatalma megszilárdításának.	0-10 [nem adható: 1 és 6]

	<p>T Pl. rögzíti a koronázás és a királyság megteremtésének tényét, és megállapítja, hogy a koronázás (illetve a német-római császár és a pápa támogatása) elősegítette hatalma elismertetését.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy István törvényei és más intézkedései (vármegyék létrehozása, egyházszerkezet kiépítése) is a hatalom és a belső rend megszilárdítását célozták, és említi ezek valamely jellemzőjét (nyugati minták követése, királyi birtok szerepe, az egyház a királyi hatalom támasza).</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkézségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A feladatban elérhető összpontszám		42
Elérhető vizsgapontszám		21

17. Kossuth és az iparfejlesztés*(rövid)*

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően Kossuth reformprogramjának az iparfejlesztéssel kapcsolatos elemeit mutatja be.</p> <p>A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a magyar ipar fejletlensége, a védővámok szerepe)</p>	0-4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti a reformkor időbeli határait (1825/1830/1832–1848), <i>vagy</i> utal arra, hogy a védővámok és az iparfejlesztés kérdése az 1840-es években vált hangsúlyossá. Utal arra, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom része volt, <i>vagy</i> rögzíti, hogy a Kossuth által javasolt védővámok elsősorban az örökös tartományokkal szemben védtek volna a magyar ipart.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. reformkor, ipar, fejlesztés, védővám.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy Kossuth ipari védővámok bevezetését javasolta, és megállapítja, hogy ezt az intézkedést átmenetinek szánta (alapvetően a szabadkereskedelem híve volt).</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a magyar ipar fejlődésének akadályait, és megállapítja, milyen lépéseket tett Kossuth (és a reformtábor) a fejlesztés érdekében.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy a Habsburg Birodalom örökös tartományai és Magyarország között egy belső vámhatár húzódott, és megállapítja, hogy az itt érvényes vámok hátráltatták a magyar ipar fejlődését; <i>vagy</i> rögzíti, hogy Magyarországot nagyrészt a birodalom örökös tartományai látták el iparcikkével, és megállapítja, hogy a fejletlen magyar ipar ezekkel nem tudta felvenni a versenyt;</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy a reformpártiak (köztük Kossuth) megalapították a Védegyletet, és utal ennek a közvetlen előzményére (az uralkodó a védővámokra vonatkozó magyar országgyűlési javaslatot elutasította) <i>vagy</i> a Védegylet céljaira (magyar ipar támogatása magyar áruk vásárlásával) <i>vagy</i> a jelentőségére (gazdasági eredménye csekély volt, annak nagyobb volt politikai jelentősége a reformtábor kiszélesítésében).</p>	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

18. Az 1848–1849. évi szabadságharc*(hosszú)*

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a szabadságharc 1849. április–májusi szakaszát mutatja be.</p> <p>Ismerteti a legfontosabb hadieseményeket és a katonai erőviszonyok alakulását.</p> <p>Bemutatja a függetlenségi nyilatkozat tartalmának fő elemeit, és feltárja a nyilatkozat kiadásának körülményeit.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0-8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti a legfontosabb események helyszíneit és dátumait (1849. április 6.: Isaszeg, április 14.: Debrecen, május 21.: Buda). Megállapítja, hogy Magyarország a Habsburg Birodalomtól szakadt el.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és történelmi fogalmakat: pl. szabadságharc, hadjárat, hadsereg (honvédsereg), ostrom, trónfosztás, függetlenség.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

<p>Források használata</p>	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy a függetlenségi nyilatkozat kimondta az ország elszakadását a Habsburg Birodalomtól és a Habsburg-ház trónfosztását, és megállapítja ennek valamely politikai vagy katonai vonatkozását (pl. a nyilatkozat a felelősséget az udvarra hárította, a tavaszi hadjárat katonai sikerei tették lehetővé ezt a lépést, a nyilatkozat válasz volt az olmtüzi alkotmányra).</p> <p>T Pl. rögzíti a jelentősebb hadmozdulatokat, és megállapítja a hadjárat valamely eredményét vagy következményét (pl. az ország területének nagy része a magyar kormány ellenőrzése alá került, a főváros újra magyar kézre került, a császári seregeket nem sikerült megsemmisíteni, Bécs előterében összevonták a császári csapatokat).</p> <p>T Pl. rögzíti a május végére kialakult katonai erőviszonyokat, és megállapítja, hogy a honvédsereg helyzete reménytelenné vált.</p>	<p>0-8 [nem adható: 1 és 5]</p>
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó bemutatja az 1849. április–májusi fontosabb katonai és politikai eseményeket, és feltárja ezek jelentőségét, okait és következményeit.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy az 1849. április–májusi eseményeket a szabadságharc csúcspontjának tekintjük, és feltárja a sikerek valamely okát (pl. a honvédek lelkesedése, jó haditervek, a császári hadvezetés hibái) <i>vagy</i> utal a sikerek jelentőségére (a császári sereg külső segítség nélkül nem tudta leverni a szabadságharcot).</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy a függetlenségi nyilatkozat értelmében Kossuth Lajos kormányzó-elnök lett, és megállapítja, hogy az államforma kérdésének rendezését későbbre halasztották; <i>vagy</i> rögzíti, hogy a nagyhatalmak nem ismerték el a független Magyarországot, és utal az ország külpolitikai elszigeteltségére.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy májusban megindult az orosz intervenció, és utal ennek hátterére (Ferenc József megállapodása az orosz cárral).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>
<p>Megszerkesztettség, nyelvhelyesség</p>	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	<p>0-8</p>
<p>A feladatban elérhető összpontszám</p>		<p>42</p>
<p>Elérhető vizsgapontszám</p>		<p>21</p>

19. Trianon gazdasági következményei*(rövid)*

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó a trianoni béke gazdasági következményeinek bemutatására összpontosít, a válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggésekre utal. A vizsgázó bemutatja a magyar gazdaság átalakulását, rávilágít annak főbb hatásaira.	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. T Rögzíti, hogy a trianoni békét 1920. június 4-én írták alá, és megemlíti, hogy ez a történelmi Magyarország megszűnését jelentette.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános és a témára vonatkozó fogalmakat, szakkifejezéseket. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: béke, kereskedelem, ipar, mezőgazdaság, nyersanyag, behozatal, kivitel, jóvátétel.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le azokból. T Pl. rögzíti, hogy a nyersanyag-kivitel aránya csökkent (a behozatal aránya nőtt), és az élelmiszer-kivitel aránya nőtt, és megállapítja, hogy magyar külkereskedelem szerkezete átalakult.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó válaszában bemutatja a trianoni béke meghatározó gazdasági következményeit, és utal a gazdasági változások legfontosabb hatásaira. T Pl. rögzíti, hogy Magyarország elveszítette a nyersanyag-lelőhelyek nagy részét, de a feldolgozóipari kapacitás jórészt a trianoni Magyarországon maradt, és megállapítja, hogy a területi döntések következtében a magyar gazdaság új feltételek közé került. T Pl. rögzíti a gazdasági változások valamely más összetevőjét (jóvátétel fizetésének kötelezettsége, az egységes piac megszűnése, új kereskedelmi partnerek keresése), és megállapítja, hogy ezek a változások a trianoni döntésekből következtek.	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

20. A Rákosi-korszak*(hosszú)*

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a Rákosi-korszak mindennapjainak világát mutatja be. Ismerteti, jellemzően hogyan változtak az életkörülmények a megelőző korszakhoz képest. Példákon keresztül bemutatja a mindennapok átpolitizáltságát. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti a Rákosi-korszak időbeli határait (1949-1953/1956) vagy jelzi, hogy a bemutatott életkörülmények az 1950-es évek elejére voltak jellemzőek. Megállapítja, hogy Magyarország ekkor a szocialista tömb országai közé tartozott.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és történelmi fogalmakat: pl. párt, állam, propaganda, pártállam, életszínvonal, alapvető emberi jogok, terror, személyi kultusz.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Pl. rögzíti, hogy a legtöbb árucikkhez vagy szolgáltatáshoz több munkával lehetett csak hozzájutni, mint a két világháború között, és megállapítja, hogy romlottak az életkörülmények; vagy rögzíti, hogy a kenyér a többi árucikkkel és szolgáltatással ellentétben viszonylagosan olcsóbb lett, és megállapítja, hogy a politikai vezetés csak a legalapvetőbb létszükségleti cikkek könnyebb elérhetőségét biztosította. T Pl. rögzíti, hogy a korszakban számos új ipari létesítmény (iparváros) jött létre, és megállapítja, hogy jelentős tömegek áramlottak az iparvárosokba; vagy rögzíti, hogy gyakoriak voltak a párt által szervezett tömegrendezvények, és megállapítja, hogy ezeken kötelező vagy elvárt volt a részvétel. T Pl. rögzíti, hogy jellemző volt a nők tömeges munkába állása (az iparban), és megállapítja, hogy (az idilli állapotot sugalló képpel ellentétben) jelentős nehézségekbe ütközött a gyermekek elhelyezése, ellátása vagy rögzíti, hogy a közintézményekben látható volt a kommunista vezetők (Rákosi, Sztálin, Lenin) képe, és megállapítja, hogy ez a személyi kultusz egyik eleme volt.	0-8 [nem adható: 1 és 5]

<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó rögzíti a rendszer fontos jellemzőit, és feltárja, hogyan befolyásolták ezek a mindennapokat.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy Magyarországon szovjet típusú diktatúra <i>vagy</i> pártállami rendszer (egypártrendszer) működött, és feltárja, hogy mit jelentett ez a mindennapokban (pl. az alapvető emberi jogokat nem biztosították, elvárták a rendszer aktív támogatását).</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy az életszínvonal rendkívül alacsony volt, és megállapítja ennek valamely okát (pl. erőltetett iparosítás, a mezőgazdaság és az infrastruktúra fejlesztésének elhanyagolása, a tervgazdálkodás torzító hatásai), <i>vagy</i> megállapítja, hogy ez hozzájárult a rendszerrel szembeni elégedetlenség növekedéséhez.</p> <p>T Pl. rögzíti, hogy a rendszer működésében fontos szerepe volt a kommunista ideológia terjesztésének (a propagandának), és példákat hoz erre (kitérhet arra, hogyan használták fel politikai célokra pl. az oktatást, a kultúrát, a tudományokat, a sajtót, a társadalmi szervezeteket vagy a sportot); <i>vagy</i> rögzíti, hogy a rendszer működésében fontos szerepe volt a megfélemlítésnek (terrornak), és példákat hoz erre (kitérhet pl. az ÁVH működésére, az internálásokra, a besúgóhálózat működésére, a parasztságra nehezedő nyomásra, a vallásüldözésre).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>
<p>Megszerkesztettség, nyelvhelyesség</p>	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	<p>0-8</p>
<p>A feladatban elérhető összpontszám</p>		<p>42</p>
<p>Elérhető vizsgapontszám</p>		<p>21</p>